

Förslag till beslut - svar på remiss - Att skolan dagligen ska servera makaroner och köttbullar

Förslag till beslut

Yttrandet antas.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Anton Berglund (SD) har kommit in med en motion till kommunfullmäktiges sammanträde den 14 december 2023 om att skolan dagligen ska servera makaroner och köttbullar.

Motionären yrkar att:

- Eskilstuna kommun gör ett årligt försök med att dagligen servera makaroner och köttbullar i skolmåltiderna som ett komplement till befintlig matsedel på en eller flera utvalda skolor.

Motionen har remitterats till servicenämnden för yttrande till kommunstyrelsen senast den 31 mars 2024.

Förslag till yttrande

Serviceförvaltningen har i uppdrag att bedriva måltidsverksamhet och följa de lagar, riktlinjer och rekommendationer som reglerar mat i skolområdena, samt av kommunen uppsatta strategiska inriktningar och av SEN beslutade riktlinjer och mål.

Denna motion går emot Nordiska Närings Rekommendationer, Livsmedelsverkets Nationella riktlinjer för måltider i skola, Strategisk inriktning Klimatsmart, måltidsservice riktlinje (Beslutad av SEN 2023), servicenämndens plan för miljö 2024-2030 (*se bifogad länk för fördjupad information*) samt måltidsservice arbetssätt med menyarbete och elevinflytande som redan är väl inarbetat (*Läs mer under rubriken Så här arbetar vi inom måltidsservice i Eskilstuna*).

Att genomföra detta skulle också skapa ökade kostnader. Detta utifrån att det skulle bli en extra rätt, svårt att beräkna mängder vilket ger ökat svinn samt att

måltidsservice riktlinje säger att vi ska laga mat från grunden och att ”rulla” köttbullar är personalkrävande vilket skapar ökade personalkostnader.

Värt att notera är att den pilot man refererar till från Bollnäs är genomförd, utvärderad och man valde att inte gå vidare med detta i daglig verksamhet. (*Läs mer under rubriken Bollnäs försök ”Köttbullar och makaroner”*).

Så här arbetar vi inom måltidsservice i Eskilstuna

Måltidsservice ska laga och servera näringsriktiga och välkomponerade måltider som uppskattas av våra gäster. Menyerna rullar på en 4-veckors meny med återkommande populära rätter, vi serverar dagligen två rätter som ska vara både spännande, varierade och traditionella, men även moderna. Här skapar vi elevinflytande och möjlighet att påverka via våra måltidsråd. Måltiderna lagas från grunden, så nära gästen som möjligt och presenteras på ett trevligt och kundanpassat sätt.

Utdrag från Årsöverenskommelsen:

Måltidsråd och dialog på Förskolan.

För att säkra kvaliteten och skapa delaktighet på varje enskild förskola ska det hållas regelbundna träffar i lokala måltidsråd där ansvarig från leverantör och representanter för förskolans barn och personal deltar. Måltidsservice sammankallar. Två gånger per år deltar Måltidsservice kokkar och/eller måltidsbiträden på passande mötes forum på förskolan för att tillsammans med pedagoger och rektor diskutera till exempel utveckling och samarbete, rektor sammankallar.

Måltidsråd och dialog på Grundskolan.

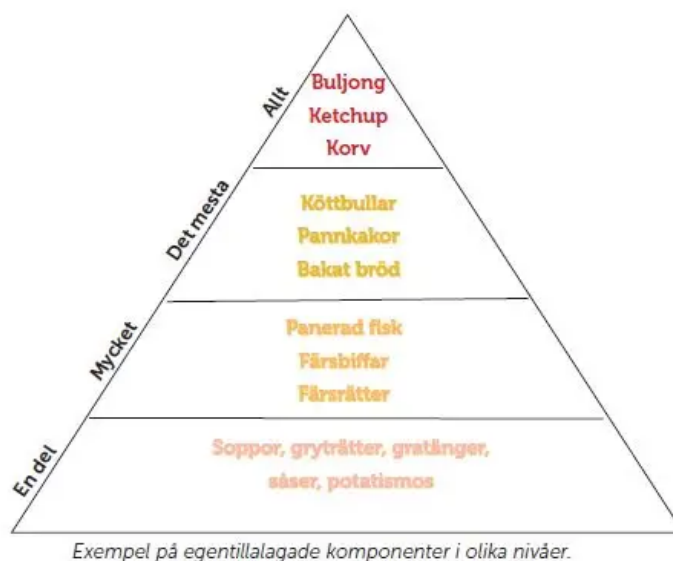
För att säkra kvaliteten och skapa delaktighet för våra gäster ska det hållas regelbundna träffar i lokala måltidsråd där ansvarig från Måltidsservice och representanter för berörda elever och personal deltar. Måltidsservice sammankallar.

Lagat från grunden

Måltidsservice ambition är att laga så mycket mat som möjligt från grunden och så nära gästen som möjligt. Med mat lagad från grunden menar vi mat som är lagad från råvaror. Med råvaror menar vi livsmedel som inte värmts upp eller tillagats i förväg. Till råvara räknas dock livsmedel som har genomgått olika konserveringsmetoder och/eller mekanisk bearbetning i syfte att förlänga hållbarheten eller för att förbereda råvaran för användning i köken.

Exempel på sådana råvaror är skalad potatis, hackad lök, strimlat kött, torkad pasta, frusna bär, inlagd gurka samt konserverade och mjölksyrade grönsaker. I vissa fall kan även hel- och halvfabrikat räknas som råvaror, till exempel när korv används i korvgryta och yoghurt som ingrediens i smoothies.

Att klara av att laga en köttbulle från grunden varje dag skulle innebära ökade personalkostnader, alternativet att köpa en färdig produkt skulle innebära att vi behöver frånga denna riktlinje.

Bra och hållbara måltider förutsätter en helhetssyn på måltiderna och lyhördhet för matgästernas behov och önskemål. Måltidsråd på skolorna genomförs för att skapa elevinflytande för vilka rätter vi sedan har med i vårt menyarbete. Det är också på måltidsråden vi når ut med information kopplat till riktlinjer, lagar och regler för ökad förståelse och kunskap. Som stöd i arbetet med att sätta upp mål för och följa upp måltidernas kvalitet i måltidsservice använder vi Livsmedelsverkets material Måltidsmodellen.

På salladsbordet finns många olika grönsaker att välja på och måltidsservice ambition är att de ska vara anpassade efter säsong. Salladsbordet ska även kunna fungera som ett tredje alternativ för en komplett måltid genom att vi alltid har en kolhydrat med på salladsbordet. Detta är ett bra sätt för att skapa kontinuitet och trygghet.

Miljödiplomering och miljömål

Måltidsservice är miljödiplomerade sedan verksamheten bildades 2019. Vi har miljöombud inom alla våra verksamheter och en miljösamordnare som arbetar övergripande för måltidsservice.

Måltiderna ska ha låg klimatbelastning på miljön och år 2030 ska klimatbelastningen uppgå till max 1,25 kg CO₂e/kg inköpta livsmedel.

- Måltiderna ska ha fortsatt hög andel ekologiska livsmedel
- Måltiderna ska innehålla fler närproducerade livsmedel
- Måltiderna ska ge ett lågt matsvinn

För att nå miljömålen arbetar måltidsservice med riktade aktiviteter så som bland annat säsongsanpassade menyer och mätning samt uppföljning av matsvinn. Ju fler rätter vi erbjuder desto större utmaning att hamna rätt i volymer och desto större utmaning att hålla ner matsvinnet.

Bollnäs försök ”Köttbullar och makaroner”

Bakgrund: Det är en privat aktör i Bollnäs kommun som serverar skolmat till ett högstadium och ett gymnasium som använder sig av någon typ av app där varje elev själv fyller i vad dom vill äta och önska. På dessa två friskolor serveras också dagligen alltid spagetti och köttfärssås. Detta har varit uppskattat och därifrån kom idén från allmänheten om att göra liknande på de kommunala skolorna i Bollnäs kommun.

En motion skrevs med 2 alternativ

1. Skaffa samma app (vilken skolan sa absolut nej till på grund av små barn och att det skulle ta upp skoltid)
2. Ha en ”ren” rätt i alla skolor

Motionen gick till både nämnd och kommunfullmäktige där båda sa nej till bägge alternativen.

Tekniska nämnden (som måltid Bollnäs tillhör) gav dock i uppdrag att ändå ha köttbullar och makaroner som försök på några skolor. Maria Berglund beskrev det som att hon aldrig hade kunnat ana den massiva uppmärksamhet som detta beslut från nämnden har medfört och att det har varit påfrestande.

Försök: Servera köttbullar och makaroner som extra rätt dagligen till 4 skolor HT 2023.

1. Två mottagningskök (F-6 samt F-3) serverade varmt.
2. Två kök serverade det kallt i salladsbaren.

Utvärdering:

- Merarbete för personalen då detta var en extra rätt.
- Ökad kostnad då detta var en extra rätt.
- Det var ett ökat svinn (på grund av mottagningskök).
- I början åt alla av detta men det har fasats ut allt eftersom. Mot slutet åt de flesta barnen ”huvudmålet” men vissa kunde lägga på någon köttbulle.
- Det blev ingen skillnad på de barn som åt anpassad kost.
- Barn som kan äta selektivt med inte har något intyg från EHT började dock äta bättre. Till exempel de barn som tidigare kunde vara misstänksamma mot maten åt då i stället makaroner och köttbullar.
- Äter barnen mera mat? De äter bra över lag, men äter något mera mat nu, alla kan äta hela tiden.
- Vad ser ni för fördelar och nackdelar med projektet? Fördelar är för barn med något selektivt ätande utan intyg från EHT som nu äter. Nackdelar, det var mer svinn i början.

Intressant är att Bollnäs nu har slutat helt med att servera makaroner och köttbullar och dom upplever inte att barnen efterfrågar det.

Maria meddelade också att det bara var en termin och om de får krav på sig att servera på alla skolor så kommer de behöva ställa stora motkrav.

Det är svårt att tolka Maria som att projektet var ett ”mycket populärt försök” då många barn ändå valde att äta vanlig mat efter ett tag, men några barn gynnades såklart.

Länkar för fördjupad information:

[NORDISKA NÄRINGSREKOMMENDATIONER 2023 \(norden.org\)](https://norden.org/nordiska-naringsrekommendationer-2023)

[Referensvärden för energi och näringsämnen \(livsmedelsverket.se\)](https://livsmedelsverket.se/referensvarden-for-energi-och-naringsamnen)

[Nationella riktlinjer för måltider i skolan \(livsmedelsverket.se\)](https://livsmedelsverket.se/nationella-riktlinjer-for-maltider-i-skolan)

[Den värdefulla måltiden \(livsmedelsverket.se\)](https://livsmedelsverket.se/den-vardefulla-maltiden)

[Köttbullar och makaroner engagerar stor som liten \(livsmedelsverket.se\)](https://livsmedelsverket.se/kottbullar-och-makaroner-engagerar-stor-som-liten)

[Riktlinje för servicenämndens måltidsservice - beslutad 2023-06-15.pdf \(eskilstuna.se\)](#)

[Servicenämndens plan för miljö 2024-2030 - beslutad 2023-08-24.pdf \(eskilstuna.se\)](#)

SERVICEFÖRVALTNINGEN

Jörgen Axelsson
förvaltningschef

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

§ 230

KSKF/2023:450

Motion - Att skolan dagligen serverar makaroner och köttbullar

Beslut

1. Motionen remitteras till kommunstyrelsen för beredning.

Ärendebeskrivning

Anton Berglund (SD) har kommit in med en motion till kommunfullmäktiges sammanträde den 14 december 2023 om att skolan dagligen serverar makaroner och köttbullar.

Motionären yrkar att

- Eskilstuna kommun gör ett årligt försök med att dagligen servera makaroner och köttbullar i skolmåltiderna som ett komplement till befintlig matsedel på en eller flera utvalda skolor.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Remiss från kommunstyrelsen

Motion - Att skolan dagligen serverar makaroner och köttbullar

Ärendet remitteras till er för yttrande. Yttrandet ska ha kommit in till kommunstyrelsen via LEX senast den 31 mars 2024.

Remissinstanser

Serviceämnden
Grundskolenämnden
Gymnasienämnden

Ansvarig direktör på kommunledningskontoret

Kristina Birath

Motion om att skolan dagligen serverar makaroner och köttbullar.

Ofta får vi höra att barnen i skolorna inte äter sig mätta på den mat som serveras.

Måltiderna som serveras består av en mer nymodig och trendig variant som ofta är åt det vegetariska hållet och vissa dagar serveras enbart vegetariska måltider. Många elever väljer därför att äta väldigt lite eller avstår helt att från att äta.

Vi inser förstås vikten med att barnen får i sig näringsrik mat. Studier visar att barn har lättare för att koncentrera sig och tillgodogöra sig undervisning om de äter ordentligt och blir mätta men det spelar ingen roll om maten är näringsrik om väldigt få ändå äter dem.

Vi menar att man alltid ska servera en animalisk rätt (köttalternativ) och ett vegetariskt alternativ i alla måltider. Viktigt är att maten känns igen vilket både ger en trygghet samt minskar matsvinnet.

Nu pågår ett mycket populärt försök i en skola i Bollnäs där man serverar makaroner och köttbullar varje dag vilket är något vi skulle vilja se även i någon av Eskilstunas skolor. Viktigast är att barnen äter maten och inte livnär sig på energidryck eller annan ohälsosam kost.

Med anledning av detta yrkar vi på:

- Att Eskilstuna kommun gör ett årligt försök med att dagligen servera makaroner och köttbullar i skolmåltiderna som ett komplement till befintlig matsedel på en eller flera utvalda skolor.

För Sverigedemokraterna Eskilstuna

Anton Berglund

Bilaga till motion

